Y?k?c? Liderlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Y?k?c? Liderlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33354

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Y?k?c? Liderlik Ölçe?i, örgütsel ba?lamda yöneticiler taraf?ndan sergilenen ve çal??anlara, kuruma veya genel i?leyi?e zarar veren olumsuz liderlik davran??lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 2013 y?l?nda Ali Uymaz taraf?ndan geli?tirme çal??mas? yap?lm?? olup, alt? temel alt boyuttan olu?an 28 maddelik bir yap?ya sahiptir. Ölçek, yöneticilerin a??r? otoriterlik, yetkinlik eksikli?i ve etik d??? davran??lar gibi y?k?c? özelliklerini de?erlendirmek için 5'li Likert Ölçe?i format?n? kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Y?k?c? Liderlik, **Örgütsel Davran??**, A??r? Otoriterlik, Liderlik Yetkinli?i, Psikometrik Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Ali Uymaz

Amaç

Ölçe?in temel amac?, çal??ma hayat?nda s?kl?kla kar??la??lan ve çal??an verimlili?ini, moralini ve örgütsel ba?l?l??? olumsuz etkileyen y?k?c? liderlik davran??lar?n? bilimsel olarak ölçebilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmakt?r. Bu çal??ma, y?k?c? liderlik olgusunun çok boyutlu do?as?n? ampirik olarak ortaya koymay? hedeflemi?tir.

Ölçek, yöneticilerin sergiledi?i y?k?c? davran?? kal?plar?n? alt? farkl? faktör alt?nda toplayarak, bu olumsuz davran??lar?n kaynaklar?n? ve örgütsel sonuçlar?n? incelemeye olanak tan?r. Elde edilen veriler, organizasyonlar?n liderlik e?itimleri ve geli?im programlar? tasarlamas?nda kritik öneme sahiptir.

Yap?

Y?k?c? Liderlik Ölçe?i, literatürde tan?mlanan y?k?c? liderlik kavram?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?, liderin astlar?na zarar veren veya örgütsel hedeflere ula?may? engelleyen kas?tl? veya kas?ts?z davran??lar?n? içerir. Ölçek, özellikle alt? temel boyutu ele almaktad?r:

A??r? Otoriterlik: Yöneticinin astlar? üzerinde a??r? kontrol kurma e?ilimi ve ?üphecili?i.
Liderlik ?çin Yetkin Olmamak: Yöneticinin i?leri organize etme, öncelik belirleme ve stratejik kararlar alma becerisinin eksikli?i.
Etik D??? Davran??: Yöneticinin dürüstlükten uzak, manipülatif ve etik d??? uygulamalar?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Teknoloji ve De?i?ime Direnmek: Kurumsal yeniliklere, özellikle teknolojik geli?melere kar?? olumsuz tutum sergileme.
Astlara Kar?? Duyars?zl?k: Çal??anlar?n beklentilerini, ihtiyaçlar?n? ve geri bildirimlerini göz ard? etme.
Adam Kay?rma (Favoritism): Baz? çal??anlara haks?z ayr?cal?klar tan?ma ve adil olmayan muamele.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? iki a?amada gerçekle?tirilmi?tir. Birinci uygulama a?amas?nda gerçekle?tirilen Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçek, beklenen teorik yap?y? destekleyen alt? alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu alt boyutlar, y?k?c? liderli?in çok yönlü yap?s?n? ba?ar?yla temsil etmi?tir.

?kinci uygulama a?amas?nda ise yap?sal geçerli?i test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in alt? faktörlü yap?s?n? genel olarak do?rulam??t?r, ancak faktörlerin önem s?ralamas?nda baz? de?i?iklikler gözlemlenmi?tir. Özellikle 'a??r? otoriterlik' faktörü birinci s?raya yükselirken, 'liderlik için yetkin olmamak' faktörü ikinci s?raya yerle?mi?tir. Bu durum, otoriter davran??lar?n y?k?c? liderli?in merkezindeki en güçlü boyut oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (iç tutarl?l?k) analizleri de iki a?amal? olarak raporlanm??t?r. Birinci uygulamada, alt boyutlar?n Cronbach's Alpha katsay?lar? ,88 ile ,97 gibi yüksek bir aral?kta de?i?mi?tir. Ölçe?in genel Cronbach's Alpha katsay?s? ise **,954** olarak belirlenmi?tir, bu da mükemmel bir iç tutarl?l??a i?aret eder. Madde-toplam puan korelasyonlar? r=,68 ile r=,94 aras?nda bulunmu?tur.

?kinci uygulamada yap?lan analizlerde güvenirlik katsay?lar? daha da güçlenmi?tir. Alt boyutlar?n ve maddelerin Cronbach's Alpha katsay?lar? ,86 ile ,96 aras?nda de?i?mektedir. Ölçe?in genel Cronbach's Alpha katsay?s? **,966** olarak saptanm??t?r. Ayr?ca, madde-toplam puan korelasyonlar? yükselerek r=,81 ile r=,95 aral???nda bulunmu?tur, bu da ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde iki temel faktör analizi yöntemi kullan?lm??t?r. Birinci a?amada uygulanan **Aç?klay?c? Faktör Analizi** (AFA), ölçe?in ba?lang?çta önerilen boyutlar?n? test etmi? ve 28 maddenin alt? farkl? faktör alt?nda topland???n? göstermi?tir. Bu alt? faktör, y?k?c? liderli?in teorik çerçevesini olu?turmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?kinci a?amada uygulanan **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA), alt? faktörlü yap?n?n örneklem verilerine ne ölçüde uydu?unu belirlemi?tir. DFA sonuçlar?, yap?n?n kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdi?ini teyit etmi?tir. DFA, faktörler aras?ndaki ili?kileri ve a??rl?klar? detayl?ca inceleyerek, A??r? Otoriterlik ve Liderlik ?çin Yetkin Olmamak boyutlar?n?n y?k?c? liderlik yap?s? içindeki en bask?n unsurlar oldu?unu istatistiksel olarak kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 28 maddeden olu?an öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çal??anlar ve yöneticiler.

Ya? Grubu: Yeti?kin i? gücü.

Popülasyon Detaylar?: Örgütsel ba?lamda, yöneticilerinin davran??lar?n? de?erlendiren çal??anlar.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirme (kesinlikle kat?lm?yorum: 1'den, tamamen kat?l?yorum: 5'e).

Anahtar Kelimeler

Y?k?c? Liderlik, Örgüt Psikolojisi, Yönetim, Cronbach's Alpha, **Faktör Analizi**, Örgütsel Adalet, Adam Kay?rma.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sorumlu Yazar: Ali Uymaz

?leti?im: aliosmanuymaz@yahoo.com

Test Y?l?: 2013 (Makalenin yay?mland??? y?l)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?, çal??man?n detaylar? ile birlikte mevcuttur. Orijinal PDF burada indirilebilir: yikici-liderlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Uymaz, A. (2013). Y?k?c? Liderlik Ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *Istanbul Management Journal*,

ARABPSYCHOLOGY.COM

24(75), 37-57.

Y?k?c? Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 28 maddeden olu?maktad?r.

A??r? Otoriterlik 2.Madde: Yöneticim pek çok ?ey hakk?nda fazlas?yla ?üphecidir.
Liderlik ?çin Yetkin Olmamak 16.Madde: Yöneticim i?lerde öncelikleri belirleyemez.
Etik D??? Davran?? 20.Madde: Yöneticim zor zamanlarda dürüst de?ildir.
Teknoloji ve De?i?ime Direnmek 21.Madde: Yöneticim için yeni teknoloji dosttan öte dü?mand?r.
Astlara Kar?? Duyars?zl?k 24.Madde: yöneticim benden ne bekledi?ini nadiren söyler.
Adam Kay?rma 27.Madde: Yöneticimin favori astlar? vard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM